

Köpings kommun
kopings.kommun@koping.se

2022-12-20
1 (20)
Dnr 2022:6919

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Karl-
bergsskolan i Köpings kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Karlbergsskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Karlbergsskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn organiserar för och leder ett strategiskt och långsiktigt jämställdhetsarbete som involverar all personal.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna arbetar med lärandestrategier som en integrerad del av undervisningen, och ger eleverna mer inflytande över undervisningens innehåll.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **30 november 2023** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2022:6919) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömning

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att rektorn kontinuerligt och systematiskt följer upp och analyserar hur verksamheten fungerar i förhållande till nationella mål, samt utifrån en analys av resultaten vidtar åtgärder för att utveckla verksamheten. Vidare leder och organiserar rektorn det pedagogiska arbetet så att lärarna ges goda förutsättningar till samverkan och kollegialt lärande som syftar till att förbättra undervisningen. Det saknas dock ett sammanhållet och strategiskt arbete på skolan för att försäkra att jämställdhetsperspektivet genomsyrar verksamheten.

Motivering

Rektorns utvecklingsåtgärder grundar sig i en bred uppföljning och analys av verksamheten

Granskningen visar att rektorn har en bred nulägesbild av verksamheten. Av granskningen framgår att rektorn har flera olika metoder för att skapa sig en nulägesbild av verksamheten, till exempel att delta i möten med lärarnas arbetslag, ämneslag, elevhälsan, trygghetsteam och skolans team som utreder kränkningar. Rektorn genomför lektionsbesök inför medarbetarsamtal eller för att i övrigt skaffa sig en bild av undervisningen, och följer upp lärarnas planeringar genom regelbundna möten med arbetslagsledarna. Vidare följer rektorn upp resultat från trygghetsenkäter som görs två gånger per år och elevernas kunskapsresultat som analyseras utifrån både kön, årskurs och ämnen. Resultaten kommuniceras med lärarna och eleverna som också involveras i analys av bakomliggande orsaker till varför resultaten ser ut som de gör.

Av granskningen framkommer att rektorns analys av verksamhetens styrkor och svagheter utmynnar i utvecklingsåtgärder som väl speglar identifierade behov i verksamheten. Fokus har under de senaste åren legat på att öka andelen elever med gymnasiebehörighet och att öka tryggheten och studieron på skolan. Satsningar har gjorts i matematik och svenska genom att ha tre lärare på två undervisningsgrupper, något som fallit väl ut och ökat måluppfyllelsen. Även undervisningen i engelska har förstärkts för de elever som behöver mer undervisningstid för att nå målen. Rektorn har även fördelat resurser för att öka tryggheten genom att exempelvis anställa en elevcoach och öka andelen vuxna i områden där många elever rör sig under skoltid, bland

annat i korridorer och i skolans uppehållsrum. Åtgärderna följs upp och utvärderas regelbundet för att se om de har gett önskad effekt, eller om andra insatser behövs.

Rektorn leder med ett tydligt fokus på undervisningen och värdegrundsfrågor

Granskningen visar att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet med ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Det framkommer av granskningen att mötesorganisationen både är tydlig för alla och funktionell, då den ger lärarna förutsättningar att arbeta med undervisningens utveckling, värdegrundsfrågor och frågor som rör bedömning och betygsättning. Skolans mål är kända för alla lärare, som också involveras i utvecklingsarbetet genom att sätta upp egna arbetsplaner inom arbetslag och ämneslag med fastställda aktiviteter för hur de ska nå målen. Målen stäms av kontinuerligt under året med rektorn, med två större avstämningar i januari och juni. Vidare har rektorn organiserat för kollegialt samarbete och lärarna uppger i intervju att de har ett gott stöd i varandra. Det finns tydliga rutiner för att introducera nya och obehöriga lärare, bland annat tilldelas en mentor och förstelärare eller kollegor i ämnes- och arbetslag finns också som stöd.

Det saknas ett långsiktigt och strategiskt jämställdhetsarbete på skolan

Granskningen visar att rektorn följer upp skillnader i flickors och pojkars kunskapsresultat och trygghetsresultat, men att det inte leder till ett strategiskt och långsiktigt jämställdhetsarbete som säkerställer att alla elever ges samma förutsättningar oberoende av könstillhörighet. Av granskningen framkommer att flickorna har högre måluppfyllelse och i högre grad når de övre betygsstegen, medan pojkarna oftare stannar på godkänd nivå. Rektorn lyfter i sin analys av studieresultat bland annat att en antipluggkultur bland pojkar i vissa klasser direkt kan kopplas till låga studieresultat, men ser också ett generellt samband mellan klasser med låga studieresultat och en hög andel kränkningar och konflikter som påverkar studieron och närvaron. Rektorn har också identifierat att pojkar är sämre på studieteknik och missgynnas av mängden skriftliga prov. Rektorn har initierat en rad insatser utifrån sin analys för att komma tillrätta med pojkarnas lägre studieresultat, till exempel att arbeta med språkbruket på svenskan, införa värdegrundsövningar och studieteknik på kontakttiden, samt att lyfta frågan om mer varierade bedömningsformer i arbetslagen. Dessa åtgärder omfattar dock inte alla klasser på ett mer systematiskt och förebyggande sätt och med utgångspunkt i ett strategiskt jämställdhetsarbete.

Av granskningen framkommer flera exempel på att elever inte ges samma förutsättningar att lära och utvecklas oavsett könstillhörighet. I Skolinspektionens Skolenkät svarade 31 procent av eleverna att lärarna endast till viss del, eller inte alls, behandlar

elever lika oavsett könsidentitet.¹ Flickor ger i intervjuer exempel på lärare som avfärdar ovälkomna kommentarer från pojkar med att pojkarna nog är förtjusta i dem, och att diskussioner om jämställdhet inte blir av då läraren säger att samhället redan är jämställt. I ett ämne har det förekommit att elever vid vissa tillfällen delats upp i flick- och pojkgrupper utifrån att flickor är ”skörare” och inte kan delta på samma sätt som pojkar. Både flickor och pojkar lyfter i intervju att flickorna kommer undan med att bryta mot ordningsreglerna oftare än vad pojkarna gör. I skolans handlingsplan mot kränkande behandling och diskriminering konstateras att det förekommer sexuella kränkningar på skolan och ett grovt språkbruk. En representant från elevhälsan lyfter att trygghetsteamet går igenom diskrimineringsgrunderna där kön ingår i början av varje läsår, men varken elevhälsa, lärare eller elever kan beskriva något samlat jämställdhetsarbete.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn organiserar för och leder ett strategiskt och långsiktigt jämställdhetsarbete som involverar all personal.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn följer upp och analyserar skillnader mellan flickors och pojkars resultat, men skolans arbete med jämställdhetsfrågor är inte samlat och många åtgärder sätts in utan att de ses som en del av en helhet som grundar sig i olika förutsättningar för flickor och pojkar. Dessa olikheter rör både förutsättningar att ta del av undervisningen och att kunna redovisa sina kunskaper, men också förutsättningar inom områden som trygghet och studiero.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn organiserar och leder ett samlat jämställdhetsarbete som omfattar alla årskurser och all personal. Detta arbete kan utgå ifrån en fördjupad kartläggning och analys i vad de upplevda skillnaderna består i, så att insatserna möter elevernas behov. Rektorn behöver vidare försäkra sig om att varje lärare och all personal på skolan verkar för att jämställdhetsperspektivet genom-

¹ Skolinspektionen, 2022. Skolenkäten, resultat från elever i årskurs 8, våren 2022. Enkätresultaten finns på Skolverkets webbplats.

syrrar skolans undervisning och arbete. I detta arbete kan även studie- och yrkesvägledaren inkluderas för att låta eleverna arbeta med målbilder som inte är könsnormativa gällande yrken och framtida studier. Många av de åtgärder som rektorn redan initierat är värdefulla och kan utvecklas vidare, men fokus bör ligga mer på det förebyggande arbetet än på det åtgärdande. Skolinspektionen betonar vikten av att skolan arbetar kompensatoriskt för att motverka normer som befäster stereotypa roller och beteenden hos flickor och pojkar, och att all personal på skolan medvetandegörs och ser sin roll i detta.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionens bedömning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att undervisningen som ges är strukturerad och anpassad efter elevernas behov, och lärarna arbetar aktivt med att hjälpa eleverna och behålla deras fokus på arbetet under lektionstid. Den variation som erbjuds, främst inom de teoretiska ämnena, leder dock inte alltid till att undervisningen upplevs som stimulerande av eleverna, och de anser inte heller att de har så mycket inflytande över undervisningens innehåll. Lärarna arbetar till viss del med att medvetandegöra eleverna om olika lärandestrategier, men det integreras inte i undervisningen på ett systematiskt sätt som innebär en tillämpning av det eleverna lärt sig.

Motivering

Undervisningen har en god struktur och är relativt varierad

Granskningen visar att det finns en gemensam form för lektionsstruktur som är väl implementerad hos elever och lärare, och att lärarna visar ledarskap i klassrummet och ger aktivt lärarstöd under lektionerna. Av granskningen framgår att den gemensamma

formen för hur lektioner ska inledas och avslutas finns i ett fastställt dokument, och lektionsobservationer bekräftar att den följs och är väl inarbetad. Lektionsplaneringen framgår tydligt vid varje lektion, men mål och syfte presenteras inte i samma utsträckning. Lärarna beskriver att de går igenom mål och syfte inför varje nytt moment och att detta också framgår av deras pedagogiska planeringar som eleverna har tillgång till, men säger att de inte kan lyfta det på varje lektion utan att det blir för mycket för eleverna. I intervju med elever framgår att det för eleverna inte alltid är klart vad syftet är med alla uppgifter. Av granskningen framgår vidare att lärarna ger ett aktivt lärarstöd i samtliga klasser. Lärarna rör sig runt i klassrummet för att hjälpa elever med förklaringar, svara på deras frågor och uppmärksamma elever som inte kommit igång i arbetet. Med några få undantag arbetar eleverna aktivt under lektionerna och behåller sitt fokus på uppgifterna.

Det framkommer av granskningen att lärarna varierar mellan olika uppgifter och arbetsformer, men att variationen kan vara så subtil att den inte alltid uppfattas av eleverna. Av intervjuer med lärare framgår att de är medvetna om vikten av variation för att behålla elevernas uppmärksamhet, och att de själva uppfattar sig som bra på att variera. Lärarna lyfter som exempel att de växlar mellan att låta eleverna läsa själva och att de läser högt, att eleverna får räkna enskilt eller i par eller att eleverna får skriva analogt eller digitalt. Skolinspektionens skolenkät visar dock att 19 procent av eleverna inte alls upplever att lektionerna är varierade.² Detta har också uppmärksammats av rektorn som uttrycker att hen vill att undervisningen i högre grad ska väcka elevernas nyfikenhet och upplevas som spännande och intressant. I intervjuer med elever framgår att de upplever stor skillnad mellan teoretiska och praktiskt-estetiska ämnen, där eleverna upplever att lektionerna i de teoretiska ämnena ofta följer ett bestämt mönster medan lektionerna i de praktiskt-estetiska ämnena är mer varierade och oftare väcker deras nyfikenhet och intresse.

² Skolinspektionen, 2022. Skolenkäten, resultat från elever i årskurs 8, våren 2022. Enkätresultaten finns på Skolverkets webbplats.

Undervisningens innehåll anpassas efter elevernas nivå

Granskningen visar att undervisningen anpassas efter undervisningsgruppernas behov och förutsättningar. Av granskningen framkommer att det finns en aktiv dialog i lärarkollegiet om olika strategier för att utmana och stödja elever som befinner sig på olika nivåer. En lärare beskriver i intervju att det är en styrka hos lärarna att de är prestigelösa och lösningsfokuserade. Lärare kan besöka varandras lektioner för att observera undervisningen och dela med sig av tips kring anpassningar till varandra. Lärarna ger flera exempel på hur de anpassar undervisningen för elever i behov av stöd, som exempelvis att dela upp uppgifter i mindre delar, använda checklistor, möblera om i klassrummet för att möta olika elevers behov, läsa upp frågor vid prov eller använda symbolkort med elever som inte är bekväma med att räcka upp handen. Satsningen i matematik och svenska med tre lärare på två undervisningsgrupper har inneburit att den extra läraren kan hålla genomgångar med elever som behöver en repetition i mindre grupp, examinera elever muntligt vid sidan om och i övrigt erbjuda extra hjälp under lektionerna. Samtliga elever har tillgång till inlästa läromedel, läxhjälp och läromedel på olika nivåer. Parallellt med detta finns en medvetenhet om de elever som befinner sig längre fram i sin kunskapsutveckling. Lärarna beskriver i intervju hur de ofta har extra material i form av arbetsblad, reflektionsfrågor eller fördjupningsmaterial med sig till lektioner för de elever som blir klara med sitt arbete snabbt. Lärare i matematik beskriver hur de genom digitala läromedel kan nivåanpassa uppgifter utan att det blir stigmatiserande för eleverna. De berättar vidare att det finns planer på en spetsgrupp i matematik för elever som kan behöva utmanas av gymnasiekurser, och att de har haft flera försökslektioner inför detta.

Vidare framkommer av granskningen att lärare och elever har olika bild av vilka förväntningar som ställs på eleverna. Eleverna i de högre årskurserna uttrycker att många lärare har låga förväntningar på dem, det räcker att eleverna klarar godkänt på sina kurser. Samtidigt ger de exempel på lärare som uppmuntrar dem att sikta högre, och lärare beskriver i intervju hur de pratar med elever om att de kan träna sina förmågor och tar fram elevexempel för att visa att det är möjligt att nå högre betygssteg. Det framgår i intervjuer att eleverna kopplar en del av den höga elevfrånvaron till att många elever inte bryr sig om skolan och tycker att den är tråkig. Samtidigt anstränger sig lärarna för att anpassa och visa flexibilitet i syfte att få fler elever att känna att de kan klara av sina kurser. En representant för skolans elevhälsa lyfter att de ofta diskuterar var gränsen går mellan att "curla" och utmana elever, när syftet med undervisningen är att eleverna ska stärkas och bli självständiga. Representanten konstaterar att lärarna ofta blir frustrerade över att eleverna inte vill så mycket.

Eleverna ges begränsade möjligheter till reflektion och utvärdering

Granskningen visar att eleverna endast till viss del får möjlighet att reflektera över sitt lärande för att bli medveten om sin lärandeprocess, och ges begränsade möjligheter att utvärdera undervisningen och påverka innehållet i övrigt. Det framgår av granskningen att skolan genom etablerandet av den så kallade kontakttiden för samtliga klasser i årskurs sju sett till att införa studieteknik på schemat på ett strukturerat sätt. Eleverna har där bland annat fått titta på filmer om studieteknik. Filmerna har även använts i de högre årskurserna, om än sporadiskt. Det framgår i intervju att några lärare inkluderar tillfällen för reflektion och lärandestrategier i undervisningen. Exempelvis lyfter en lärare att hen använder sig av en loggbok för elevernas enskilda reflektion och en annan lärare att eleverna får prova att lära sig glosor på olika sätt. Andra lärare lägger ansvaret för lärandestrategier på eleverna utan att veta ifall de har rätt förutsättningar eller tillräckliga kunskaper för att klara det. Till exempel framkommer att lärare ber eleverna tipsa varandra om hur de kan träna inför prov, eller att lärare säger till eleverna att använda det som fungerar för dem. Flera lärare ger som exempel på frågan om eleverna får reflektera över sitt lärande, att de brukar sammanfatta sina lektioner, ställa frågor på lektionens innehåll eller fråga eleverna hur det har gått vid lektionens slut, vilket dock inte innebär samma sak som att reflektera över sitt lärande.

Vidare framkommer av granskningen att lärare inte kontinuerligt erbjuder möjlighet för eleverna att utvärdera undervisningen i enskilda kurser. I intervju med rektorn framgår att det är sagt att eleverna ska få utvärdera undervisningen efter varje arbetsområde eller termin, men varken elever eller lärare känner igen sig i att detta görs. I intervju anger eleverna att när de får vara med och påverka i de teoretiska ämnena handlar det oftast om i vilken ordningsföljd de ska göra något eller att de får ge synpunkter på lärarnas färdiga planeringar. Lärarna uppger i intervju att det är skillnad mellan de teoretiska och praktiskt-estetiska ämnena, att lärarna i teoretiska ämnen är mer styrda av ett fast innehåll och begrepp som måste gås igenom medan lärarna i praktiskt-estetiska ämnen kan låta eleverna vara med och planera hela moment och att det finns flera vägar till mål i deras kurser. En lärare i ett praktiskt-estetiskt ämne säger att hen har sett att elevernas motivation ökar när de får vara delaktiga, och att de når länge när de får komma med egna idéer. Läraren konstaterar att elever som är skoltrötta ofta lever upp i hens ämne.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna arbetar med lärandestrategier som en integrerad del av undervisningen, och ger eleverna mer inflytande över undervisningens innehåll.

Granskningen visar att det saknas både en sammanhållen strategi för att göra eleverna medvetna om olika metoder för att lära sig samt en systematik i att eleverna får träna på olika metoder i syfte att hitta det som fungerar för dem och därmed kunna ta ökat ansvar för sitt egna lärande. Vidare ges eleverna endast i begränsad omfattning inflytande över undervisningens innehåll.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn leder ett utvecklingsarbete tillsammans med lärarna i syfte att utveckla undervisningens innehåll till att mer systematiskt involvera eleverna och göra dem till aktiva deltagare i lärandeprocessen. Eleverna behöver få ökad medvetenhet om sin egen roll i inlärningsprocessen och hur de kan påverka den, exempelvis genom att få pröva metakognitiva strategier som har bevisat goda effekter på elevernas studieprestationer. Det kan till exempel handla om tekniker för att planera och disponera sitt arbete, tekniker för memorering, självvärdering av det egna arbetet och respons på arbetet under arbetets gång. Kopplat till detta kan eleverna redan från årskurs sju få arbeta med målbilder för att stärka deras motivation till skolarbete och öka deras vilja att ta ansvar för sitt lärande. I detta arbete kan studie- och yrkesvägledaren involveras för att visa på olika vägar till mål när det gäller framtida studier och yrken, vilket kan öppna dörrar både för elever med bristande motivation men också bredda bilden för elever med prestationsångest. Målbilden kan kompletteras med en plan för vilket stöd eleverna behöver för att nå dit. Det kan handla om hjälp av specialpedagog, eller mer regelbundna uppföljningar med kontaktläraren.

Skolinspektionen rekommenderar vidare att eleverna ges mer reellt inflytande över undervisningen. Det kan ske i form av utvärderingar av varje enskild kurs och ökad delaktighet när det gäller planeringen av undervisningens innehåll. Det finns utrymme i läroplanen att tillsammans resonera kring vad det centrala innehållet ska fokusera på, vilka arbetsformer som bäst lämpar sig för att utveckla dessa kunskaper och hur kunskaperna ska redovisas. Viktigt är att eleverna ges inflytande över innehållet och inte bara får inflytande över sådant som provdatum och ordningsföljden på olika moment. Sådant begränsat inflytande riskerar att påverka elevernas tilltro till skolans demokratiska uppdrag negativt. Elevernas delaktighet kan skilja sig åt beroende på ålder och mognad men även detta är en förmåga som kan tränas upp, och ett långsiktigt arbete från skolans sida kan i längden leda till ökad elevnärvaro och ökad studiemotivation.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömning

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Sammanfattande motivering

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att rektorn bedriver ett långsiktigt och systematiskt arbete med att främja trygghet och studiero som både är förebyggande och åtgärdande. Elevernas upplevelse av trygghet och studiero kartläggs regelbundet och insatser som görs utgår ifrån en gemensam bild av var behoven finns. Åtgärder sätts in både på individ-, grupp- och skolnivå, och de följs upp och utvärderas regelbundet.

Motivering

Det finns ett samlat arbete på skolan för att skapa studiero i klassrummen

Granskningen visar att rektorn leder ett systematiskt arbete för att skapa och upprätthålla studiero på lektionerna, och arbetet involverar både lärare och elever. Av granskningen framkommer att studiero varit ett prioriterat utvecklingsområde för skolan under flera års tid och att rektorn under denna tid genomdrivit flera insatser för att öka studieron. Lärarna har fått kompetensutveckling inom NPF (neuropsykiatriska funktionsnedsättningar), ledarskap i klassrummet och TMO (traumamedveten omsorg). Det finns gemensamma rutiner för hur lektioner ska startas upp och avslutas, samt beslut om att eleverna ska ha fasta placeringar och att lärarna ska göra gruppindelningar vid grupparbete. Inför varje lektion samlas eleverna utanför klassrummet och blir insläppta av läraren när lektionen börjar. I undervisningsgrupper där många elever kommer sent låses dörren för att undvika störningar vid lektionsstart. Läraren samlar in elevernas mobiltelefoner och eleverna står vid sina bänkar tills läraren hälsat välkommen och ber dem sitta. Vid lektionens slut avrundar läraren och avslutar med att lämna tillbaka elevernas mobiler. Det framgår vid lektionsobservationer och intervjuer att eleverna är väl bekanta med dessa rutiner och att de efterlevs av lärarna. Skolan

har också trivsel- och ordningsregler som går igenom med alla klasser vid början av varje läsår, och som återkopplas till under året vid behov. Rektorn konstaterar att studieron är bättre i vissa klasser och lyfter vikten av att lärarna är goda ledare i klassrummet och håller gemensamt överenskomna ordningsregler.

I Skolinspektionens enkät³ från våren 2022 skattar eleverna studieron relativt lågt, men det pågår flera insatser för att komma tillrätta med detta. Vid intervju med elever framgår att de önskar att lärare oftare agerar mot elever som inte följer skolans ordningsregler, till exempel genom att skicka ut elever som stör från klassrummet. En representant från elevhälsan säger dock att de inte arbetar med "straff" utan med att hjälpa eleverna att fungera socialt och ge dem strategier för att hantera olika situationer. Lärarna delar denna bild och konstaterar att de åtgärder som görs inte alltid sker i klassrummet framför alla, men att de exempelvis arbetar mer med rutiner och tydlighet i klasser där studieron är ett problem, placerar om elever i klassrummet, eller utnyttjar grupprum för att skapa arbetsro. Vårdnadshavare kontaktas och informeras också vid upprepade störningar. Lärare beskriver vidare i intervju att de har ställt uppföljande frågor om studiero till sina elever där det framkommit att eleverna har individuella uppfattningar om vad studiero egentligen innebär, exempelvis att det ska vara helt tyst i klassrummet eller att arbetstakten ska vara långsam. Insatser som görs följs upp och utvärderas av lärare, elever och elevhälsan för att se ifall de gett önskat resultat. Vid majoriteten av Skolinspektionens lektionsobservationer är studieron god.

Det pågår ett medvetet och strategiskt trygghetsarbete på skolan

Granskningen visar att rektorn leder ett trygghetsarbete på skolan som både är åtgärdande och förebyggande, och som involverar insatser både på individ-, grupp- och skolnivå. Det framkommer av utredningen att tryggheten är ett prioriterat utvecklingsområde för skolan. Elevers upplevda trygghet följs upp två gånger per år genom trygghetsenkäter som går ut till alla klasser. Enkäten kompletteras med trygghetsrundor och skyddsronder i skolans lokaler där elever deltar. Resultaten följs upp och diskuteras med samtlig pedagogisk personal, elevhälsoteamet och med eleverna. Skolans trygghetsteam, lärarnas arbetslag och elevrådet har en särskild uppgift i att analysera

³ Skolinspektionen, 2022. Skolenkäten, resultat från elever i årskurs 8, våren 2022. Enkätresultaten finns på Skolverkets webbplats.

resultaten och komma med förslag på åtgärder. Vidare finns rutiner för att hantera anmälda kränkningar, som utreds och följs upp av skolans utredningsteam där även rektorn ingår.

Granskningen visar vidare att skolan identifierat riskfaktorer för tryggheten både på individ-, grupp- och skolnivå och arbetar för att komma tillrätta med dessa. På övergripande nivå har skolan identifierat områden på skolan där elever upplever sig mindre trygga då det lätt samlas grupper av elever som vistas där. Kommentarer till förbipasserande, skojbråk men också slagsmål har gjort att skolan vidtagit åtgärder som att ta bort sittgrupper som lockar till uppehåll, installera övervakningskameror och öka antalet rastvärdar vid tider då många elever är i rörelse på skolan. Alla lärare turas om att agera rastvärdar efter ett fastställt schema. Rektorn har vidare anställt en elevcoach vars uppgift är att bygga relationer med eleverna och fungera som en länk mellan hem och skola för elever som är i behov av extra stöd i tillvaron. För att komma tillrätta med en grupp elever som återkommande förekommit i kränkingsanmälningar och andra incidenter har rektorn infört en samtalsgrupp ledd av en manlig diakon, där exempelvis frågor om vad det innebär att vara en vän, att vara en bra människa och värderingar diskuteras. På individnivå har skolan genomfört insatser riktade mot enskilda elever där hela arbetslag, vårdnadshavare och socialtjänsten samarbetat för att bryta negativa beteenden. Det har bland annat inneburit att elever punktmarkerats av en vuxen under skoldagen för att minska risken för kränkningar och hot mot andra. En klar majoritet av skolans elever svarade i Skolinspektionens enkät från våren 2022 att de känner sig trygga i skolan, men 22 procent angav att det finns elever som de ofta eller alltid är rädda för.⁴ Rektorn säger att tryggheten är ett gemensamt ansvar för alla på skolan och betonar vikten av att alla reagerar och agerar när något händer, men konstaterar också att alla elever har rätt till undervisning och att det därför kan vara en utmaning att både upprätthålla tryggheten och se till så att alla får sin utbildning.

Det framkommer vidare av granskningen att skolan bedriver ett förebyggande arbete för att minska andelen kränkningar genom ett aktivt värdegrundsarbete. Exempelvis har samtliga klasser i årskurs sju kontakttid en timme i veckan med sina kontaktlärare

⁴ Skolinspektionen, 2022. Skolenkäten, resultat från elever i årskurs 8, våren 2022. Enkätresultaten finns på Skolverkets webbplats.

och en elevassistent där de genomför värdegrundsövningar i syfte att stärka samhörigheten och öka tryggheten i gruppen. Det kan till exempel handla om att kartlägga vilka ord eleverna använder om varandra och låta dem värdera hur kränkande de tycker att vissa ord är för att belysa hur ord kan uppfattas olika. Rektorn har även startat en grupp med elever i årskurs nio som heter Ung förebild. Eleverna som väljs ut utbildas i att ta ställning och vara goda förebilder, exempelvis genom att med sitt kroppsspråk visa vad de ställer sig bakom och vad de inte accepterar. Det finns en planerad fortsättning för nya elever i årskurs åtta som får ansöka till programmet så att insatsen lever vidare. Lärare, representanter från elevhälsan och rektorn är överens om att det finns en god samsyn i trygghetsarbetet, och att grundläggande för trygghetsarbetet är de vuxnas förmåga att bygga goda relationer med eleverna. De lyfter i intervjuer att personalen på skolan oftast snabbt får veta när det händer något, och andelen elever som i Skolinspektionens enkät svarar att de litar på att vuxna agerar om någon elev blir illa behandlad är något högre än genomsnittet för riket.⁵

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionens bedömning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Sammanfattande motivering

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att rektorn regelbundet följer upp och analyserar kunskapsresultaten i syfte att upptäcka avvikelser som kan ha sin grund i att lärarna har olika tolkningar av betygskriterierna. I det här arbetet involveras lärarna som i sina ämneslag aktivt deltar i analysen. Rektorn ger även goda förutsätt-

⁵ Skolinspektionen, 2022. Skolenkäten, resultat från elever i årskurs 8, våren 2022. Enkätresultaten finns på Skolverkets webbplats.

ningar för lärarna att kvalitetssäkra sina betyg genom att avsätta tid för sambedömning och till att diskutera betygsfrågor i ämneslagen, och rektorn uttalar även tydliga förväntningar på lärarna att de ska samplanera sina kurser för ökad likvärdighet i undervisningen.

Motivering

Rektorn analyserar kunskapsresultaten och involverar lärarna i detta arbete

Granskningen visar att rektorn följer upp elevernas kunskapsresultat efter läsårets slut och har fungerande rutiner för att tillsammans med lärarna analysera eventuella avvikelser och mönster. Varje ämneslag får ta del av betygsstatistik i sitt ämne och sedan reflektera över resultaten tillsammans. Rektorn deltar vid dessa ämnesmöten och ställer kritiska frågor. En för läsåret ny digital lärplattform kommer enligt rektorn att kunna ge en ännu tydligare bild över kunskapsresultaten framöver. Även avvikelser mellan provresultat på nationella prov och betyg ingår i rektorns uppföljningar. Lärare uppger i intervju att rektorn varit tydlig med att det inte får skilja mer än ett steg mellan provresultat på nationella prov och slutbetyg om det inte finns goda förklaringar till varför. Sådana avvikelser upptäcktes till exempel i natur- och samhällsorienterade ämnen efter förra läsåret, vilket rektorn uppmärksammade och förde diskussioner kring med betygsättande lärare som fick förklara skillnaderna.

Rektorn ger lärarna goda förutsättningar för att kvalitetssäkra sina betyg

Granskningen visar att rektorn skapar goda förutsättningar för lärarna att samplanera sin undervisning och samverka kring bedömningsfrågor. Av granskningen framkommer att lärarna diskuterar bedömningsfrågor löpande under året inom sina ämneslag och där även sambedömer elevarbeten för att likrikta sina bedömningar. I de ämnen där det förekommer nationella prov avsätts tid till sambedömning av dessa inom ämneslagen. Lärare beskriver i intervjuer att de har gott stöd av varandra i bedömningsfrågor men att de även kan ta stöd av elevhälsan vid frågor om till exempel hur undantagsparagrafer ska tillämpas vid betygsättning. Ämneslagen leds av förstelärare med ett uttalat uppdrag att leda diskussioner kring bedömning och betygsättning och planera ett gemensamt kursinnehåll. Rektorn är tydlig med att hen förväntar sig att lärare inom samma ämneslag samplanerar så att kursinnehållet är lika för alla elever som läser samma kurs, och följer upp detta genom medarbetarsamtal, samtal med förstelärarna och genom att ta del av lärarnas planeringar. Inför införandet av den nya läroplanen har samtlig personal på skolan deltagit i en konferens om Lgr 22 anordnad av kommunen för att skapa samsyn kring de nya kursplanerna och diskutera förändringar i läroplanen. Vidare har kommunen initierat stadieövergripande träffar där lärare från olika

skolor får ses och diskutera bedömning inom sina ämnen, något som lärarna på Karlbergsskolan uppfattar som positivt.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Eva Lindgren

Maria Hermansson har varit föredragande i ärendet

I handläggningen av ärendet har även utredare Sofia Granberg medverkat

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Tio lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 15 – 16 november 2022. Besöket genomfördes av Maria Hermansson och Sofia Granberg.

Karlbergsskolan är en högstadieskola belägen i Köpings kommun. Huvudman för skolan är Köpings kommun. Vid tiden för granskningen går 414 elever på Karlbergsskolan.